

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 07
Rotel 0714

DOM
2009-06-02
Stockholm

Mål nr
T 7752-08

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Stockholms tingsrätts dom 2008-09-15 i mål T 27302-05, se bilaga A

KLAGANDE

Diskrimineringsombudsmannen
Box 3686
103 59 Stockholm

Ombud: Jur. kand. Laine Strömgren och jur. kand. Karin Lundin
Box 3686
103 59 Stockholm

MOTPART

Sturehof Aktiebolag, 556437-0400
Artillerigatan 18
114 51 Stockholm

Ombud: Advokat Roger Hedlund
Box 7330
103 90 Stockholm

SAKEN

Skadestånd för brott mot lagen (2003:307) om förbud mot diskriminering

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten fastställer tingsrättens dom.
2. Diskrimineringsombudsmannen ska ersätta Sturehof Aktiebolag för dess rättegångskostnad i hovrätten med 69 700 kr, varav 69 200 kr avser ombudsarvode, jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från denna dag till dess betalning sker.

Dok.Id 830686

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 670 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Diskrimineringsombudsmannen (DO), som i enlighet med regleringen i övergångsbestämmelserna till diskrimineringslagen (2008:567) övertagit Handikappombudsmannens talan, har yrkat bifall till den i tingsrätten förda talan. DO har vidare yrkat befrielse från skyldighet att ersätta Sturehofs Aktiebolags rättegångskostnad i tingsrätten samt ersättning från bolaget för rättegångskostnaden där.

Sturehof Aktiebolag (Sturehof) har bestritt ändring.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i hovrätten.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Parterna har åberopat samma omständigheter som vid tingsrätten och utvecklat sin talan på i allt väsentligt det sätt som återges i tingsrättens dom.

I hovrätten har förnyade förhör ägt rum med [REDACTED] och [REDACTED]. Hovrätten har tagit del av förhören vid tingsrätten med [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] och [REDACTED] genom uppspelning av tingsrättens ljudupptagningar. Parterna har åberopat samma skriftliga bevisning som vid tingsrätten.

Hovrätten noterar inledningsvis att en ny diskrimineringslag (2008:567) trätt i kraft den 1 januari 2009, men att prövningen i detta mål, enligt övergångsbestämmelserna till den nya lagen, ska ske enligt den tidigare diskrimineringslagen (2003:307), som fortfarande gäller i fråga om diskriminering som ägt rum före den nya lagens ikraftträdande. Hovrätten har således att tillämpa samma bestämmelser som tingsrätten gjort. De hänvisningar som hovrätten i det följande gör till diskrimineringslagen avser 2003 års diskrimineringslag.

Hovrätten prövar först, liksom tingsrätten gjort i sin dom, om diskriminering förekommit. Hovrätten ansluter sig vid denna prövning till tingsrättens bedömning att DO får anses ha visat sådana omständigheter som ger anledning att anta att [REDACTED] blivit utsatt för diskriminering på grund av sitt funktionshinder när hon, trots att hon var nykter och andra nyktra personer släpptes in, nekades inträde till Sturehof. Det innebär som tingsrätten funnit att Sturehof, enligt 21 § diskrimineringslagen, har att visa att diskriminering inte förekommit.

Inför prövningen av om Sturehof visat att diskriminering inte förekommit är det av intresse att överväga den närmare innebörden i diskrimineringsbegreppet. Med direkt diskriminering, vilken är den diskrimineringsgrund som DO påstår i målet, avses enligt 3 § 1 diskrimineringslagen att en enskild person missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med bl.a. ett funktionshinder.

I förarbetena till diskrimineringslagen anges bl.a. att diskrimineringsbegreppet inte förutsätter en avsikt att diskriminera. Även en oavsiktlig diskriminering är förbjuden och det krävs inte heller att vårdslöshet kan påvisas. (Se prop. 2002/03:65 s. 85.)

Vidare anförs i förarbetena angående den närmare innebörden av begreppet direkt diskriminering bl.a. följande (se a. prop. s. 86–90). Begreppet direkt diskriminering är uppbyggt kring uttrycken missgynnande, jämförelse och orsakssamband. Som exempel på missgynnande anges att någon förvägras inträde på en restaurang. – Beträffande den jämförelse som ska ske anges att kriteriet ”jämförbar situation” kan ha olika innebörd i olika situationer. Vid t.ex. en anställningssituation kan en jämförelse av två arbetsökandes kvalifikationer vara avgörande för att bedöma om diskriminering har skett. I andra situationer bör utgångspunkten vara att alla befinner sig i en jämförbar situation i den meningen att alla – oavsett personliga egenskaper – ska ha rätt att inte bli bemötta på ett diskriminerande sätt. Så bör vara fallet vid t.ex. restaurangbesök. – Den tredje nödvändiga förutsättningen för en direkt diskriminering är att det finns ett orsakssamband mellan missgynnandet och diskrimineringsgrunden. Sambandet kan vara starkt eller svagt. Sambandet är starkast om det finns en avsikt att missgynna en viss person på grund av t.ex. ett funktionshinder, men en diskriminerande avsikt är inte nödvändig.

Om t.ex. funktionshindret är en av flera orsaker till handlandet är det tillräckligt. Den aktuella diskrimineringsgrunden behöver alltså inte vara det enda eller det avgörande skälet för beslutet. Orsakssamband föreligger även när diskrimineringsgrunden är en av flera faktorer som utgör orsaken till den missgynnande behandlingen.

I författningskommentaren anges vidare (a. prop. s. 201) att orsakssamband även föreligger dels i fall av ”felaktigt förmodad” tillhörighet till någon av de skyddade grupperna, t.ex. då någon behandlas sämre därför att den diskriminerande felaktigt tror att den missgynnade är homosexuell, dels då någon diskrimineras på grund av sin anknytning till någon annans etniska tillhörighet etc., t.ex. om en person nekas att hyra en lägenhet därför att dennes make har en viss etnisk tillhörighet.

Enligt hovrättens bedömning innebär det i lagtexten angivna kravet på samband mellan ett missgynnande och en diskrimineringsgrund, i en situation som den förevarande, att den missgynnande måste ha insett eller antagit att den missgynnade hade ett funktionshinder för att direkt diskriminering ska anses ha skett. Vad som måste krävas är att den missgynnande är medveten om diskrimineringsgrunden och agerar utifrån denna medvetenhet. Om en person är omedveten om ett visst förhållande, kan det knappast sägas att det finns ett samband mellan detta förhållande och en viss handling. Även om vad som anförs i lagens förarbeten inte är helt entydigt eller klagörande, talar vad som där sägs om ett krav på orsakssamband mellan missgynnandet och diskrimineringsgrunden för denna tolkning. Hovrättens slutsats är att det, för att direkt diskriminering ska anses vara för handen i ett fall som detta, måste krävas att den som missgynnade någon annan varit medveten om att den missgynnade hade, i detta fall, ett funktionshinder och att det alltså inte är tillräckligt att den missgynnande borde ha varit medveten om detta förhållande.

I frågan om Sturehof bevisat att missgynnandet av [REDACTED] inte berodde på hennes funktionshinder utan hade andra orsaker gör hovrätten följande bedömning. [REDACTED] och [REDACTED] har också i hovrätten berättat att de inte förstod att [REDACTED] hade ett funktionshinder och att anledningen till att de nekade henne inträde till restaurangen var att de trodde att hon var alkoholpåverkad. De har också här redogjort för vad de grundade sina bedömningar på. Deras vittnesmål har

framstått som trovärdiga och uppriktiga. Vad som i övrigt framkommit i målet ger inte vid handen att det är uteslutet eller ens osannolikt att [REDACTED] och [REDACTED] under den relativt korta tid de hade kontakt med [REDACTED] faktiskt inte insåg att hon har ett funktionshinder. Tvärtom ger utredningen, särskilt [REDACTED] uppgifter, stöd för att det förekommer att personer med funktionshinder av den typ som [REDACTED] har ibland felaktigt uppfattas som alkoholpåverkade. Hovrätten finner mot denna bakgrund att Sturehof bevisat att missgynnandet av [REDACTED] inte haft ett sådant samband med hennes funktionshinder som enligt 3 § 1 diskrimineringslagen krävs för att direkt diskriminering ska anses ha skett. Tingsrättens dom ska därmed stå fast.

Vid denna utgång ska DO förpliktas att utge ersättning för Sturehofs rättsgångskostnad här. Om beloppets storlek råder inte tvist.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2009-06-30

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Bertil Ahnborg, Hans Nyman, Johan Arvidsson, referent, och Ragnar Palmkvist. Enhälligt.